

Artful Living

Performans sanatı üzerine nasıl yazılabilir diye düşünürken “*Fang Ailesi*”¹ ile karşılaştım. Kevin Wilson, o kadar yalın bir dille olağan doğallığıyla kurgusal bir aile üzerinden performans sanatı gibi belki de üzerine konuşulması çok kolay ama bir o kadar da karmaşık bir alanı gayet açık hale getirmiş. Konumuz Fang Ailesi veya performans sanatı üzerine nasıl yazılmalıdır değil. Bu yüzden dileyenler bu kitabı edinip benim gibi meraklarını giderebilirler.

Bu yazıda merkezi Almanya’da bulunan *İPA(Uluslararası Performans Sanatı Derneği)*² Yaz Kampları ve Genç Performans Sanatçıları Platformu 2012 edisyonu ile ilgili bir değerlendirme yapacağım. Yine dileyenler 2011 yılında Berlin’de katıldığım ilk İPAH yaz kampı deneyimi üzerine yazdığım Açık Radyo’da yayınlanan “*Berlin’de deli bir atın üzerinde performans sanatlarını keşfetmek*”³ adlı makaleye bakabilirler.

Bugüne dek ilk kez akademik çalışmalar dışında performans sanatı üzerine gençlerin katıldığı yaz kampları düzenlemek, 2006 yılında Alman sanatçı Jürgen Fritz ve Almanya’nın Hildesheim şehrinde yaşayan bir grup öğrenci, performans sanatçısı ve sivil inisiyatif gönüllüsünün aklına gelmiş. Bu ilk oluşum Hildesheim şehrinde gerçekleştiği için organizasyon İPAH (*International Performance Art Association Hildesheim*) adını almış. İlk yaz kampının ardından organizasyon Berlin’e taşınmış. Temel olarak deneyimli performans sanatçıları ile genç sanatçılar arasında bir paylaşım yaratmak amacı ile oluşturulan İPA, 2009 yılı ile birlikte Alman sanatçı ve İPA Yaz kampı organizatörlerinden Janine Eisenheir’in girişimi ile Genç Performans Sanatçıları Platformu ile birlikte düzenlenmeye başlanmış. 2010 yılında ise İPA kurucularından Jürgen Fritz’in girişimi ile “Performans Sanatını Öğretmek” adlı konferans dizisi İPA yaz kamplarına eklenerek organizasyon bugüne kadar devam eden şeklini almış. Ben ilk kez 2011 yılında o zamanlar adı İPAH olan yaz kampına genç performans sanatçısı adayı olarak katıldım. Aynı bu yazının başlığı gibi kafamda bir çok soru işareti vardı en başlarda. Bu kitaplardan okuyarak anlayamadığım, ülkemizin güncel sanat ortamında pek de yer almayan, internetten araştırıp izlediğim videolar ile de pek kafama oturmayan bu “performans sanatını” öğrenmek için düştüm Berlin yollarına... Uzun uzun İPA Berlin deneyimime bu yazıda yer vermeyeceğim zira başta belirttiğim gibi dileyenler Açık Radyo’da yayınlanan makaleye bakabilirler. Aslında neyin performans olup neyin olmadığını anlamaktan öte performans sanatının gerçekten bir sanat dalı olduğunu ve buna gönül vermiş insanların Berlin’de düzenlenen İPA Yaz Kampı’nda bir araya gelerek gayet ciddi ve bir o kadar “profesyonel” şekilde çalıştığını görme şansını yakaladım.

İPA genel anlamda bir eğitim projesi. Dünyanın farklı ülkelerinden katılan genç sanatçılar, farklı gruplar içerisinde önemli performans sanatçıları ile atölye çalışmaları gerçekleştirebiliyorlar. Bu atölye çalışmaları günlük 8 saatlik çalışma zamanı ile sınırlı kalmıyor. Yaz kamplarının gerçekleştiği mekanlar 7/24 birer performans sanatı mekanına dönüşüyor. İPA, 2012 yılında Almanya’dan Jürgen Fritz, Finlandiya’dan Roi Vaara ve Singapur’dan Linn Luu’nun eğitmenliğinde 21 ülkeden 48 kişinin katılımı ile İstanbul’da ilk kez düzenlendi.

İlk sene Depo İstanbul atölyelerin genel anlamda ana çalışma merkeziydi. Ancak gerek atölyelerin gerçekleştiği ilk hafta gerekse ikinci hafta düzenlenen Genç Performans Sanatçıları Platformu'nda kamusal alanlar atölye katılımcıları ve davetli sanatçılar tarafından performans yapmak üzere kullanıldı. İstiklal caddesi üzerinde Mısır Apartmanı'nda yer alan Galeri NON ve Halep Pasaj'ının içinde konumlanan Pasaj ist performans mekanları arasında yer alırken bu iki mekan şuanda bu yazıda bahsedilen adreslerinde yer almıyorlar) İstiklal caddesi de bir çok performansın izleyici ile bütünleştiği performans mekanlarından birine dönüştü. Tophane'de yer alan Piartworks ve Salt Galata da diğer performansların yapıldığı mekanlar arasındaydı. Konuyu “kamusal sanat” ve “performans sanatı” ilişkisi üzerine bir tartışmaya getirmek istemiyorum zira tek başına üzerine yazılması okuma yapılması gereken bir konudur, ancak özellikle İstanbul Bienali bağlamında bu mesele üzerine IPA yaz kamplarının İstanbul'da düzenlenen ilk senesinde yaşadığımız bazı deneyimleri size aktarmak isterim. Doğal olarak her ülkede kamusal alanın kullanım şartları esnekliği ve alabileceğiniz tepkiler farklılıklar içeriyor. Ancak hani IPA Berlin'den geliyor ya, Berlin her ne kadar Almanya'nın başkenti olarak Avrupa'da dünyada eşi benzeri olmayan bir yer olsa da kamusal alanda bir performans olduğunda insanlar bu tür etkinlikleri bir yandan görmeye alışkın oldukları için bir yandan da artık nerdeyse her 10 kişiden birinin sanatçı olduğu bir yerde yaşadıkları için “aa bu bir performans hadi buradan gidip bir yerde bira içelim” diyebiliyorlar. Ya da Avrupa Birliği genel anlamda fazlasıyla kurallı ve korumacı bir düzen içerisinde olduğundan genelde insanlar kamusal alanda performans yaparken kuralları ihlal etmiyorlarsa tepki bile almıyorlar.

1 <http://www.amazon.com/Fang-Ailesi-Kevin-Wilson/dp/6054729004>

2 <http://www.i-pa.org/>

3 http://www.acikradyo.com.tr/default.aspx?_mv=a&aid=28832